

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7So/95/2012
Identifikačné číslo spisu:	7010220624
Dátum vydania rozhodnutia:	14.08.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Závadská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:7010220624.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci žalobkyne J. W., bytom v D.. XX, zastúpenej JUDr. Dušanom Antolom, advokátom v Košiciach, Zbrojničná ul. č. 12, proti žalovanej Sociálnej poisťovni, ústrediu v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8, o jednorazové vyrovnanie, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 18. apríla 2012, č. k. 7S/8657/2010-93, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 18. apríla 2012, č. k. 7S/8657/2010-93, **p o t v r d z u j e .**

Účastníci nemajú právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 18. apríla 2012, č. k. 7S/8657/2010-93, zamietol žalobu o preskúmanie rozhodnutia z 21. apríla 2010 číslo BA-58228/2010, ktorým žalovaná zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky v Košiciach zo 4. februára 2008 číslo 300-847/2008 č. ISUP: 1108005876 o priznaní jednorazového vyrovnania vo výške 749. 571 Sk, za poškodenie zdravia v dôsledku choroby z povolania, zistenej 31. augusta 2007 pánovi P. W., nar. 12. decembra 1947 a zomrelému 30. novembra 2007.

Súd prvého považoval za vecne správny postup žalovanej, ktorá do vymeriavacieho základu za rok 2005 pre výpočet jednorazového vyrovnania nezapočítala jednorazovú podnecujúcu odmenu, priznanú nebohému manželovi žalobkyne podľa čl. III časti 3 kolektívnej zmluvy U.S. Steel Košice s.r.o, na roky 2004 až 2007. Uviedol, že žalovaná nepochybila, keď potvrdila rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa o vyplatení jednorazového vyrovnania vo výške 749. 571 Sk, nebohému manželovi žalobkyne P. W. podľa § 90 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), lebo podľa § 138 ods. 2 zákona o sociálnom poistení sa do vymeriavacieho základu nezapočítavajú plnenia poskytnuté zamestnávateľom po skončení pracovného pomeru. Podnecujúca odmena bola takýmto plnením, preto ju do vymeriavacieho základu nebolo možné

započítať.

Proti rozsudku krajského súdu podala včas odvolanie žalobkyňa. Tvrdila, že výška jednorazovej úrazovej dávky bola vypočítaná nesprávne, lebo do vymeriavacieho základu pre jej výpočet nebola zahrnutá podnecujúca odmena, ktorá je podľa jej názoru príjmom podľa § 138 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, ktorý do vymeriavacieho základu patrí. Žiadala, aby odvolací súd zrušil rozsudok krajského súdu ako aj rozhodnutie žalovanej a vrátil jej vec na nové konanie a rozhodnutie.

Žalovaná žiadala napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako vecne správne potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 250ja v spojení s § 246c OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

Podľa § 138 ods. 1, 2 zákona o sociálnom poistení vymeriavací základ zamestnanca, ak tento zákon neustanovuje inak, je

- a/ príjem zamestnanca za vykonanú prácu, ktorý podlieha dani z príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu a funkčný plat zamestnanca, ktorý je dočasne vyslaný na vykonávanie štátnej služby do cudziny, zamestnanca, ktorý vykonáva prácu vo verejnom záujme v zahraničí a zahraničného spravodajcu slovenského rozhlasu a slovenskej televízie určený v eurách pred jeho prepočtom platovým koeficientom alebo objektivizovaným platobným koeficientom,
- b/ príjem zamestnanca, ktorý nepodlieha dani z príjmu fyzických osôb, pretože tak ustanovujú predpisy o zamedzení dvojitého zdanenia a podiel na zisku vyplatený obchodnou spoločnosťou alebo družstvom zamestnancovi bez účasti na základnom imaní tejto spoločnosti alebo družstva a
- c/ náhrada mzdy za dovolenku na zotavenie, náhrada mzdy za sviatok, náhrada mzdy pri prekážkach v práci podľa osobitného predpisu.

Do vymeriavacieho základu zamestnanca sa nezahŕňa odstupné, odchodné, cestovné náhrady, výnosy z kapitálových podielov alebo obligácií, náhrada za pracovnú pohotovosť, náhrada za služobnú pohotovosť, náhrada za pohotovosť, príplatok za pohotovosť, príspevky zo sociálneho fondu, príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie, životné poistenie a účelové sporenie zamestnanca, ktoré platí zamestnávateľ za zamestnanca, príjem zamestnanca v súvislosti s používaním motorového vozidla na služobné účely, odmeny podľa osobitných predpisov v oblasti priemyselných práv, odmeny vyplácané pri pracovných jubileách, životných jubileách a plnenia poskytované zamestnávateľom zamestnancovi zo zisku po zdanení okrem podielu na zisku vyplateného obchodnou spoločnosťou alebo družstvom zamestnancovi bez účasti na základnom imaní tejto spoločnosti alebo družstva, plnenia poskytnuté zamestnávateľom po končení pracovného pomeru, služobného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru a náhrada príjmu počas dočasnej pracovnej neschopnosti.

Zo spisov vyplýva, že žalovaná zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky v Košiciach zo 4. februára 2008 číslo 300-847/2008 č. ISUP: 1108005876 o priznaní jednorazového vyrovnania vo výške 749. 571 Sk, za poškodenie zdravia v dôsledku choroby z povolania, zistenej 31. augusta 2007 pánovi P. W., nar. XX. D. XXXX a zomrelému XX. Q. XXXX, lebo do výpočtu denného vymeriavacieho základu pre výpočet výšky jednorazového finančného odškodnenia jej manžela (ktorý po uplatnení nároku na dávku zomrel skôr, ako bolo o dávke právoplatne rozhodnuté) nezapočítala sumu 883. 402 Sk, ktorá mu bola vyplatená ako mzda za dlhoročnú prácu.

Pre posúdenie správnosti jej postupu musel súd skúmať otázku, či zákon o sociálnom poistení umožňuje, aby táto suma bola do vymeriavacieho základu zahrnutá.

Z ustanovenia § 138 ods. 1 zákona o sociálnom vyplýva, ktoré druhy odmien za vykonanú prácu možno zohľadniť pri určení vymeriavacieho základu.

V § 138 ods. 2 toho istého zákona sú taxatívne vymedzené plnenia, ktoré do vymeriavacieho základu

zahrnúť nemožno. Medzi plneniami, ktoré sú takto z výpočtu vymeriavacieho základu vylúčené, je výslovne uvedené aj plnenie, poskytnuté zamestnancovi zamestnávateľom po skončení pracovného pomeru.

Z obsahu čl. III časti 3 kolektívnej zmluvy U.S. Steel Košice, s.r.o, na roky 2004 až 2007 súd zistil, že u zamestnancov, ktorí skončia pracovný pomer vzájomnou dohodou z dôvodov odlišných, ako sú uvedené v článku III.4.1 tejto kolektívnej zmluvy, ktorí majú menej ako 2 roky do dosiahnutia riadneho dôchodkového veku a v USS a v obchodných spoločnostiach USS odpracovali viac ako 10 rokov, bude vyplatená jednorazová mzda za dlhoročnú prácu vo výške, zodpovedajúcej dobe trvania pracovného pomeru v USS. Takéto plnenie bolo druhom vernostného požitku, ktorý patril zamestnancovi po skončení zamestnania (ešte okrem odchodného).

Nebohý manžel žalovanej podmienky pre poskytnutie takejto jednorazovej odmeny splnil a zamestnávateľ mu ju pri skončení zamestnania vyplatil vo výške 883. 402 Sk.

Napriek skutočnosti, že mu z uvedenej odmeny bola zrazená daň, neznamená samotná táto skutočnosť, že mu uvedené plnenie možno zahrnúť do výpočtu vymeriavacieho základu, lebo jednorazová odmena za dlhoročnú prácu má rovnaký charakter ako odstupné, odchodné, cestovné náhrady, výnosy z kapitálových podielov alebo obligácií, náhrada za pracovnú pohotovosť, náhrada za služobnú pohotovosť, náhrada za pohotovosť, príplatok za pohotovosť, príspevky zo sociálneho fondu, príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie, životné poistenie a účelové sporenie zamestnanca, ktoré platí zamestnávateľ za zamestnanca, príjem zamestnanca v súvislosti s používaním motorového vozidla na služobné účely, odmeny podľa osobitných predpisov v oblasti priemyselných práv, odmeny vyplácané pri pracovných jubileách, životných jubileách a plnenia poskytované zamestnávateľom zamestnancovi zo zisku po zdanení okrem podielu na zisku vyplateného obchodnou spoločnosťou alebo družstvom zamestnancovi bez účasti na základnom imaní tejto spoločnosti alebo družstva, plnenia poskytované zamestnávateľom po skončení pracovného pomeru, služobného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru a náhrada príjmu počas dočasnej pracovnej neschopnosti, lebo nie je odmenou za vykonanú prácu, ale plní úlohu vernostného požitku, poskytovaného po skončení pracovného pomeru ako dobro, poskytované zamestnancom bez ohľadu na množstvo a kvalitu vykonanej práce.

Rovnako, ako uviedol Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozsudku z 30. novembra 2009, sp. zn. 4Sžso/21/2009, aj v tomto konaní jednorazovú mzdu za dlhoročnú prácu, ktorú vyplatil zamestnávateľ - USS Košice pri skončení pracovného pomeru svojmu zamestnancovi vo výške 883.402 Sk, považuje súd so zreteľom na všetky okolnosti a podmienky jej výplaty za plnenie poskytnuté v súvislosti so skončením pracovného pomeru podľa § 138 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z.. Ide teda o plnenie, ktoré sa nezahŕňa do vymeriavacieho základu zisteného podľa § 84 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Postup žalovanej, ktorá v danom prípade uvedené plnenie nezahrnula do vymeriavacieho základu, rozhodného pre určenie výšky jednorazového odškodnenia, zodpovedal zákonu.

Žalovaná preto nepochybila, keď do vymeriavacieho základu nároku na jednorazové odškodnenie, nezapočítala sumu 883.402 Sk a jej postup zodpovedá § 138 ods. 2 zákona o sociálnom poistení.

Z uvedených dôvodov odvolací súd považoval námietky žalobkyne za nedôvodné. Navyše zdôrazňuje, že rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Európskeho súdneho dvora (ďalej len „ESD“) na ktoré žalobkyňa poukazovala v konaní, nie sú v danej veci právne relevantné a priamo aplikovateľné, lebo riešia problematiku pracovnoprávných vzťahov z iného aspektu, ako je posudzovanie vymeriavacieho základu pre potreby výpočtu úrazovej renty. Vo veci Case 21/81 Eileen Garland c/a British Rail Engeneering Ltd., rovnako ako vo veci Case 262/88, Barber c/a Gardien Royal Assurance Group rieši ESD otázku nároku na platové náležitosti z hľadiska možnej diskriminácie medzi pohlaviami, a to aj bez ohľadu na zánik pracovnoprávného vzťahu. Neriešia však otázku, či v prípade špecifickej úpravy vo vnútroštátnom zákonodarstve je možná právna úprava, podľa ktorej sa do výšky vymeriavacieho základu nezahŕňujú také benefity, ktoré nepredstavujú odmenu za vykonanú prácu. Odvolací súd preto dospel k záveru, že ak pre účely posudzovania nárokov v sociálnej oblasti bol špecifickým spôsobom upravený spôsob výpočtu vymeriavacieho základu pre výpočet úrazovej renty,

potom vymedzenie platu tak, ako to požaduje žalobkyňa nemožno v danej veci použiť.

Možno len pripomenúť, že aj keď je zamestnávateľ povinný poskytovať zamestnancovi za vykonanú prácu mzdu, ani podľa § 118 ods. 2 Zákonníka práce sa za mzdu nepovažuje (okrem ďalších vymenovaných plnení) iné plnenie poskytované zamestnancovi v súvislosti so zamestnaním podľa tohto zákona, osobitných predpisov, kolektívnej zmluvy alebo pracovnej zmluvy, ktoré nemá charakter mzdy. Nárokové plnenie (dobro resp. benefit) pre bývalého zamestnanca, ktoré je v kolektívnej zmluve v časti III. 4 - odstupné a organizačné zmeny označené ako jednorazová mzda za dlhoročnú prácu nemožno (napriek zavádzajúcemu označeniu) posudzovať ako mzdu, lebo vyjadruje odplatu za zotrvanie v zmluvnom vzťahu v pracovnom pomere a nie odmenu za vykonanú prácu. Z uvedeného dôvodu nemá oporu v zákone (ani v rozhodnutiach EŠLP alebo ESD) tvrdenie žalobkyne, že jednorazová mzda za dlhoročnú prácu, je svojou podstatou súčasťou mzdy, ktorá sa započítava do vymeriavacieho základu pre výpočet renty. Ak bolo z uvedeného plnenia odvedené poistné v rozpore so zákonom, potom zamestnávateľ mohol v súlade so zákonom žiadať o jeho vrátenie, ale prípadné vrátenie neoprávnene odvedeného poistného nemení spôsob výpočtu vymeriavacieho základu.

Právo žalobkyne na spravodlivý súdny proces nebolo porušené tým, že zákon vymedzil kritériá pre posúdenie plnení, ktoré sa započítavajú pre zistenie vymeriavacieho základu, lebo takýmto vymedzením žiadna zo strán nezískala v konaní o rente výhodu, ako sa mylne domnieva žalobkyňa. Navyše porušenie princípu rovnosti zbrani žalobkyňa nepreukázala.

Vo zvyšku odvolací súd poukazuje na vecne správny a dostatočne odôvodnený obsah písomného vyhotovenia rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorým sa odvolací súd stotožnil.

Odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny (§ 246c v spojení s § 219 OSP).

Odvolací súd náhradu trov konania účastníkom nepriznal, lebo žalobkyňa nebola v konaní úspešná a žalovaná nárok na ich náhradu nemá.

Poučenie:

